
Minerva manum movet.

C A P V T X X V .

QVod autem Mercurius vulgi habeat sulphur externum & separabile de Essentia Mercurij, ultra Gebri *a* & aliorum sapientum testimonia, docet etiam Experientia, hinc & ubique certissima rerum magistra, hanc mechanicam.

*a 2. parte.
lib. 2. sum.
perfecto.*

Immitte Mercurium mundum ac purum phiolæ plani fundi, oris angustissimi, & coque in arena, primò lento & moderato igne, postea fortiori; eo gradu, ut Mercurius ascendere nitatur: quod si contingit simplici motu, fac ut recidat, hac via sine vlla alia additione præter externum ignem, fit præcipitatus rubeus splendens similis illi, qui cum aqua forti ex vitriolo & nitro præcipitatus fuit,

Sulphur rubeificat Mercurium.

& nihil acquirit in pondere neque diminuitur, quatenus portiuncula proprii sulphuris illum mortificauit & rubificauit, sicut in aqua forti ex nitro (sulphureo) ostendi Sulphuris nimirum proprium est rubificare Mercurium, ut etiam in cinnabaris præparatione demonstraui, qui etiam nihil in pondere acquirit, quod à nostris attentè considerandum, plurimum enim interest.

Hunc præcipitatum rubrum vel per se factum, vel cuiuscunque conditionis, commisce cum sale communi, compositum hoc, vrge moderato igne, & eleuatur in sublimatum corrosiuum: neque hoc loco obfuit sal acidis sulphuribus, imò sine sale ex rubro præcipitato, nunquam fieret sublimatum corrosiuum, ut neque Mercurius cresceret in pondere.

Sic præcipitatus ille, quem Crollius Turbith minerale appellat, quatenus fit cum spiritu

Hippocrates Chymicus. 211

vitrioli vel sulphuris non rube-
fcit, quia parum de sulphure,
vitrioli, absque nitro eleuatur
in distillatione, sed propter sym-
bolum, quod habet, agendo in
sulphur Mercurij flauescit, nihil-
que ponderis acquisiuit, post-
quam aluminosus sapor aquâ ca-
lidâ ablutus fuerit.

Vires omnium dictorum præ-
cipitatorum sunt æquales, vomit-
us mouent, gingiuas corrup-
punt, & repetitis vicibus assump-
ti execrandum ptyalismum pro-
mouent: hinc Helmont *a*, quam-
diu *Mercurius vulgi reuiuifica-*
ri potest, non est boni viri reme-
dium: Nam sicut omnia phar-
maca sunt venena, respectu no-
stri, & non excrementorum,
nosque potius quam morbos a-
dorianur; sic & præcipitatus
vulgaris Mercurij. Hinc etiam
Hippocrates meus, *b* nemo me-
dentum per assumpta laxatiua
spondere audet sanationem.

*a de febribus cap. 15.
§. 6.*

*b de medici-
camentis
purgant.*

Et quamuis multi affirmant,
quod *Mercurius, sine additione*

§. iij.

corrosivi, sed per se præcipitatus, sudores valdè moueat, & ea de causa febres omnes planè, tam continuas, quam intermittentes tollat; sexiesque vel septies exhibitus, luem veneream penitus eradicet; verum non est, sed vt dixi propter suum sulphur, vt-cunque diligenter viâ communi sit tractatus, semper idem est Mercurius.

Et licet sulphur, magno ingenio & arte, ab eo sequestratum fuerit; vt vacui impatientis; rursùs paruo temporis spatio, nouo & simili reinduit se: docente id magistro a: seorsim, neque sibi neque vlli alij sufficiens est; imò, præter experientiam, confirmat id Geber, reliquorumque sapientum turba: hinc admodum eleganter Aurei sæculi Author b, Saturnus auus illius, illum ex mera ira, in id quod fuerat, iterum commutat: Et proinde πολυπεικὲς hic spiritus, Mercurij nomen adeptus est. Hæc ita se habere norunt

a li. de dia-
ca.

b fol. 90.

Hippocrates Chymicus. 213

illi, qui has transferunt arum-
nas.

Cum vero de argento aut alio
perfecto metallo sit regeneratus
ac resuscitatus vt & quod neces-
se sit mundificatus a & requisito
suo præcipitatus ad rubedinem,
sit medicamentum non contem-
nendum, quod neque purgat,
neque vomitus mouet, nisi in-
discreta dosi. Aurora tamen Phi-
losophorum non est, licet irides
tanquam pauonis cauda, & va-
rij & admirabiles colores, in vi-
tri pariete, & in ipsa materia
appareant, eodem fere modo, vt
chalibi sulphureo contingit, sub
artificis manu ad lubitum. Ne-
que credat quisquam hunc præ-
cipitatum esse Panaceam illam,
quam vidit Crollius apud Mi-
chaelem Sendiuogium (cuius
nomen expressit in præfatione b,
litteris hinc inde maiusculis, sub
his verbis *apud Magnum ali-
quem cui in æternum bene Sit,
Cum primis egregium Helioc An-
tharum bor Ea Lem, nunc in Chri-*

*Metallum
perfectum
esse argenti
vini, non
ignoro.*

*a quarum
non noxia
corpora tar-
dant?
habet
Virgilius.*

*simile non
est idem.*

*b partis sex-
ta fere me-
dio.*

*Hoc artis
est.*

sto quiescentem cuiusmodi lENTIS Denique consueverunt latitare temporum curricula) quia non est per materiam primam vniuersalem, reductus in materiam primam: quæ autem sit materia Philosophorum prima præter Hippocr. indigitat nobis Ouidius a: Tempus edax rerum, id est, materia prima consumit in tempore, quicquid ex ea productum fuit; hinc Antiqui Saturnum deuorare proprios filios dixerunt, vt testatur venerabilis Pythagoras: omne secretum, inquit, est in Saturno: Id est, in antiquissima & prima materia, de qua nunc satis.

*a Metamor.
libr. 15.*

*Mercurij
sulphur, ve-
nerum.*

Sulphur itaque externum in Mercurio, est causa vomitus & saluationis, non autem spiritus corrosiui, quibuscum præcipitatur aut sublimatur; id probat inunctio cum ipso Mercurio viuo, qui gustui non percipitur, sed Mercurij sulphur acidissimum, quod ostendi, primò cutem penetrat, acidorum more,

Hippocrates Chymicus. 215

deindè perreptat *ad ventriculos seu cavitates musculorum in sanis spiritu turgidos* ab Hippocrate sic vocatos *b* ; tunc secundo statim, vel tertio die, languescere incipiunt vincti vel sani, vel ægri (nunc nimirum Mercurio perinde est) perseverans tortor in vngendo, donec tandem omnibus in ventriculis, acidum occultum, & alcali, vel facultates vt loquitur meus Hippocrates, quas ibidem ostendi, operantes destruit, distemperat & alienat. Acidum illud venenosum sulphuris Mercurij, absorbet ventriculorum alcali, & eius socium; aliàs occultum, acerrimo veneno acidiorum, & manifestum reddit: sic vna facultas est extincta, & acidum veneno multiplicatum, pergit operando, retrogrado modo agit, ac resoluit causticorum more omne alimentum, in putidum liquamen; illud idem virtus vitalis, vel ipsa natura (voca vt lubet) expelle e tentans, per loca commoda

b li. de arte.

Catholica Hippocratica philosophia vndique similis.

& apta, hinc illud partim per sudores dissipat, partim purgatoriâ vi per aluum deturbat, magnis torminibus. Vnde liquet, quare multi per salivationem sanati, post longum temporis interualum in pristinum morbum relabantur, malignâ scilicet dispositione in corpore relictâ

*Hunc nodum
nobis Hippo-
cra. soluit.*

*Mercurij
sulphur a-
cidum.*

Dentes autem, & gingiuas, tunc occulta, at venenosa Mercurij aciditas, primario lædit; nam vt omne sulphur habet occultum acidum, quod supra per campanam ostendi: sic Mercurius habet occultum venenosum, quod illum leni, at continuato igne, præcipitat rubificatque (sicut sulphur vulgare), quod non solum igne, experienciâ supra demonstraui, sed etiam Gebrî autoritate.

Acida autem omnia, præsertim putrefactiua, offendunt dentes & gingiuas (scorbuto teste), dissolvuntque neruos, tunc sanguis ibidem acescit, ac putrescit, omni fætole olentius, tan-
toque

Hippocrates Chymicus. 217

roque contagio, vt & labia, eius contactu, vlcus contrahant, & intus buccæ vlcerentur: idque non solum ab eius externa vntione contingit, sed etiam Mercurius viuis in pauca quantitate repetitis vicibus per os assumptus, idem præstat, vt testatur experientia, notaruntque Rondelietius, atque Platerus. Huius census sunt Pilulæ ex Mercurio viuo Barbarossæ dictæ. Hic quadrat versus ille antiquus Mathesij. *a*

a In scriptis

Terram mercurij, producta metallâ veneno

Esse ferunt, verum est, nil nisi virus habet.

Hinc patet quid sentiendum sit de hoc sulphure, quod hac tempestate, per quorundam Satraparum ora (nolite timere dentes; quia nec vanam nec vacuam quidem eius vmbra cognoscunt) huius Regiæ, sub credula firmaque pollicitatione illustris, suavis atque vitalis auræ, tristem, dirum, trucu-

a de lege,

lentum, fætidumque halitum spirat. Inde Hippocr. meus *a* Imperitia malus thesaurus &c. altâ voce exclamat.

Hic ratio reddi posset quare inauratores, & qui Mercurij fumum inspirant, plerumque temporum progressu aut tremunt, aut artubus contrahuntur, sed ne prolixior sim quam par est, ea hoc loco prætereo.

*Mercurius
regeneratus
morbi gal-
lici Alexi-
pharmacum*

Mercurius proinde ex Argento aut alijs perfectis metallis regeneratus, licet per integrum annum, diuerso igne in suprâ nominata plani fundi phio-
la coctus, nullo tamen gradu per se præcipitari posse notaui: adeoque regeneratus hic Mercurius, sulphure illo externo carere debeat, mechanicâ necessitate liquet, cuius sulphuris absentia sudores mouere, ac blandè actiones suas perficere oportet, ratione sic dictante, & experientiâ confirmante. Magno autem ingenio in partes suas essentielles diuisus, & reconiunctus nouo &

Hippocrates Chymicus. 219

perfecto sulphure, tunc fit subiectum omnis mirabilitatis, ut ait H. C. Agrippa in scala unitatis a; sed quia de eo nunc pluribus agere instituti mei non est, nisi quatenus medicinæ inservire debet, intra limites me continebo. b

Patet ergo, quòd neque vitriolum, neque sulphur cuiuscumque sit generis, vel vim corrosivam, vel pondus Mercurio addat, ut nobis imponit Reformator: docendo, ob id vitriolum cautè esse calcinandum, ne spiritus pereant. His enim Mercurius in sublimatione non indiget, sed saltem humido eius sulphure, quod eleuatur, ut dixi, à spiritu nitri, amboque iuncti agunt saltem in Mercurij sulphur externum. Quod si vrgetur fortiori igne, assurgit in pulverem rubrum non corrosivum, quem Huserus & Crollius, Paracelsi Arcanum corallinum crediderunt: hi autem eius mentem non intellexerunt, errarunt in opinione; cum

a lib. 2. de
occulta
philosophia.

b Eia, ignoscat quæso Harpocrates, quæd digito de la bello remoto, amoris erga proximum stimulo agitarus, silentium ferè transierim fines.

verò vitriolo & nitro additur sal
cōmune, tunc Mercurius dissol-
uitur profundius, ratione falsi
saporis, & sublimatum albescit,
fit corrosiuum, crescitque in pon-
dere. Nonne & hic acquirit aci-
dum, suam vim per falsum
tantum itaque abest, vt illud de-
struat.

Sic quoque ex vitriolo, alu-
mine, & sale petrae distillata cau-
stica aqua, quam aquam fortem
dicunt, agit saltem circa sul-
phur, & nisi acidi sulphurei spi-
ritus pro parte abluantur, vel
per ignem in fugam vertantur,
coagulantur cum mercurio in
aluminosum adstringens corro-
siuum.

Hunc mercurium corrosiuum
iubet Reformator miscere Em-
plastro de Ranis cum mercurio
Vigonis a, *Absurdum inuentum*
esse scribit, mercurium saliuâ
mortificari: quasi Ioan. de Vigo
ignorasset corrodere mercurium,
qui vulgaris præcipitati inuen-
tor fuit; ea de causa & nunc

a. Pharm.
fol. 681.
Emplastrum
de Ranis
cum mer-
curio.

vocatur, præcipitatus Vigonis. Hinc, inquam, composuit Emplastrum, ad mitigandos dolores artuum, à virulenta lue obortos, sibi persuasam habebat, mercurium esse huius mali verum Alexipharmacum: Commiscuit autem mercurium viuum cum rebus dolorem mitigantibus, quandoque bono successu: iussit itaque mercurium mortificare saliuâ; & oleo laurino, quod fit in momento quasi, & postea reliquis ingredientibus commiscere.

Hanc Vigonis mortificationem cachinno excipit Reformator, euertitque textum & sententiam viri optimi, imò superaddit convitia atque calumnias, locoque mercurij viui addere docet, corrosiuum sine ablutione vlla, vel ignis intentione pro spiritu fugâ; sed dum adhuc est liquor, iubet axungiam & oleum superaddi, quasi corrosiuum acidum in pinguedine moretetur. Ex hoc apparet, Augustanæ Pharmacopoeæ Reformatorem,

*Vulgus ex
veritate
paucâ, ex
opinionem
multâ
firmat.*

ne quidem vllam habere distin-
guendi scintillam. Chirurgi pro
carne peregrina absumenda,
commiscent mercurium præcipi-
tatum Vigonis, qui gustu ferè
dulcis, pinguedinibus & vn-
guentis, non vt corrosiua
vis deleatur, sed vt non deci-
dat.

Si itaque Vigonis præcipitatus,
dulcis & insipidus gustui, vn-
guento commixtus, absumit car-
nem; certè hic Reformatoris
causticus & rodens exulcerat, &
loco, quo dolores lenire debeat,
nouos generabit. Hoc est arti-
ficio quod nos docet Reforma-
tor: de quo optime dici potest il-
lud Plauti,

*Ibo ad medicum, atque ibi me ro-
xico morti dabo.*

Reuiuiscit autem mercurius
sublimatus, cùm corrosiua vis
ab eo tollitur; id præter alcalia,
facit etiam antimonium. Hoc
non dissoluit aqua fortis simplex,
propter admistum sulphur, vt
suprà ostendi, sed addito sale,

Hippocrates Chymicus. 223

statim agit in illud, separatque eius sulphur, vt supernatet picis instar, & hæc in via humida.

Sic etiam in via sicca, com-
misce antimonium cum mercurio sublimato, quem salsum demon-
stravi, & illico spiritus salini deserunt mercurium, & ro-
dunt antimonij regulum; cum
verò spiritus ex retorta propel-
luntur, decurrunt saturati cum
regulo soluto in butyri forma:
quod si aquâ frigidâ abluitur ca-
dit antimonij pulvis rarus, levis,
& candidissimus, ineptè Mercurius vitæ appellatus. Cum vero hæc ablutio fit aquâ calidâ, tunc parum flavescit, & vocatur pulvis Algerotti.

Idem autem butyrum, si dis-
soluitur in spiritu nitri, qui rur-
sus, propter similitudinem sul-
phuris, antimonium etiam sul-
phureum & solutam rodit, & per
cohobia abstrahitur, posteaque
ignitur, tunc (modo suo) con-
stans permanet, & vocari cœpit
Bezoar minerale, magnorum.

*Butyrum
Antimonij.*

*Mercurius
vitæ.*

*Pulvis Al-
gerotti.*

*Bezoar
minerale.*

*Cinnabaris
Antimonij.*

sane morborum medela. Mercurius autem à corrosivo liberatus, repræsentans alcali metallicum, saturatur ab acido quoque metallico sulphuris antimonij, & constituunt ambo occultum salsum, quod ab ignis intentione eleuatur in cinnabarim. Qui rursus cum alcali leuiori, in currentem viuum Mercurium reducibilis est, vt suo loco estendi.

Eccc Rhodius, ecce Salus.

Aurum itaque non soluitur sine sale in acidis; vt neque antimonium; imo neque ipse Mercurius. Ergo, sal non destruit acida, vt nec vice versâ. Mysterium operosa Minerua aperuit, quod hæctenus paucis permissum fuit.

Tandem sal, si cum acidis inimicitiam, aut occultam aut apertam haberet, id sane fieret manifestum in solo butyro antimoniali, tanto sensibili, vt si vnica saltem aquæ guttula incidit in illud, statim acidi spiritus sese aquæ associant, & solutum antimonium albicat. In dictum au-

Hippocrates Chymicus. 225
tem butyrum inijce sal commu-
ne, vel artificiale, vel alia salsa,
& in quantitate, nihil sane mo-
vebitur, neque turbabitur qui-
dem; tantum abest vt illud de-
strueretur.

Dieta cum factis componit.

C A P V T X X V I.

Acidum autem quodcunque
si destruitur, id fit non à
falsis, vt dixi, sed ab Alcalizatis,
aut eorum naturam redolenti-
bus, mutaturque in aliam in-
dolem iuxta acidi differen-
tiam. Vt per exemplum, Re-
formator docet crocum martis,
quem aperitiuum vocat, cum
acidis præparare, quem probò.
Docet & alium crocum in sola
flamma, quem adstringentem
appellat; ignorans, quod &
ignis flamma sit acida, vnde &
hic crocus similis erit priori; hunc

*In aqua
ostendi al-
cali, nunc
in igne aci-
dum, licet
rudi exem-
plo, nostris
tamen suf-
ficere.*